

společnosti. Přes to šlo u obou veřejných obchodních společností, které existovaly jako samostatné podniky bez zevně znatelného poměru vzájemné závislosti, o rozdílné právní podmínky, které vzhledem k článku 111 obch. zákona byly oprávněny samostatně každý pod svou firmou nabývatí práv a převzítí závazky a měly způsobilost vystupovati jako strana před soudem. Pohledávky a závazky jedné veřejné obchodní společnosti nebyly následkem této samostatnosti bez zvláštního převáděcího úkonu pohledávkami a závazky druhé veřejné obchodní společnosti. Následkem toho nelze také pohledávku jedné veřejné obchodní společnosti kompenzovati s dluhem druhé veřejné obchodní společnosti (Staub-Pisko, Kommentar zum Handelsgesetzbuch u čl. 121, rozh. n. s. víd. Adl. Cl. 2102 a 2649). Nemohla tudíž žalovaná kompenzovati pohledávku žalobkyně s pohledávkou příslušející žalované proti firmě Holzwerke M. R. a Co. v C.

Čís. 14716.

Smlouva o dílo.

Pro žaloby ze správy platí předpis § 933 obč. zák.

Účinky skutečnosti, že dodavatel vzal dílo zpět k opravě.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1935, R I 1181/35.)

Žalující firma přednesla, že na základě ujednání se žalovaným ze dne 3. července 1928 provedla rekonstrukční práce v pivovaru žalovaného, kamž dodala i nové stroje a je zamontovala. To se stalo nejpozději do 14. prosince 1928. Podle úmluvy byla žalující povinna napravití svým nákladem veškeré vady, které by se vyskytly do 12 měsíců ode dne dodávky v materiálu nebo chybné konstrukci a práci. Pokud takové vady se vyskytly, byly opraveny a žalovaný již po léta v rekonstruovaném pivovaru pracuje. Žádá proto žalující odměnu za provedení smlouveného díla v zažalované výši. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby a uvedl, že práce byly provedeny špatně, stroje že jsou vadné a namítl z toho důvodu i započtení pohledávky v určité výši. **P r v ý s o u d** neuznal započtením namítané pohledávky po právu a uznal podle žaloby. **D ů v o d y** : Žalovaný používá dodaného zařízení celou řadu let. Toto přirozeně se opotřebovalo, takže bylo by přímo proti dobrým mravům, aby smlouva o dodání prohlášena byla za zrušenou, když žalovaný nemůže vrátiti dodané zařízení v hodnotě nezmenšené. Pokud bylo zjištěno, že některé vady na zařízení jsou, jsou to vady jednak napravitelné jednak takové, které užívání řádnému nejsou na závadu a toto nevylučují, takže ve smyslu § 932 obč. zák. mohl by žalovaný požadovati jen přiměřené snížení kupní ceny, takového návrhu však neučinil. **O d v o l a c í s o u d** uložil prvému soudu nové jednání. **D ů v o d y** : Soud své stolice neprávem posuzuje sporný případ s hlediska smlouvy kupní a v důsledku toho podle čl. 347, 349 a 356 obch. zák., případně podle §§ 922, 932, 1047, 1053 a 1061 obč. zák., ač jde tu o smlouvu o dílo, a věc je posouditi proto podle § 1167 obč. zák. Podle přednesu stran, podle korespondence a podle průvodních výsledků nelze přece o tom pochybovati, že žalova-

nému šlo o rekonstrukci jeho pivovaru, jehož zastaralé zařízení chtěl nahradití zařízením modernějším, že žalobkyně k tomu cíli nabídla mu různé strojové systémy se zárukou jich výkonnosti, a vyhotovila k tomu cíli potřebné plány a výkresy, podle kterých pak provedeny byly v pivovare přestavby a přístavby, zejména stavba hvozdové věže a topeniště. Nešlo tedy o pouhý prodej určitých již hotových strojů, nýbrž o vybudování určitých strojových zařízení, přizpůsobených potřebám pivovaru žalovaného na podkladě detailních plánů ad hoc zhotovených, tedy o vybudování určitého díla, po případě celé řady děl, při čemž smluvnímu charakteru tomu není na závadu, že stavební či stavitelskou část neprováděla sama žalobkyně ve vlastní režii, nýbrž podle plánů jí zhotovených a dodaných stavitel případně odborný zedník žalovaným k tomu cíli zvlášť zjednaný a separátně placený. Že nešlo skutečně o pouhý prodej a tedy o smlouvu kupní, plyne nade vší pochybnost zejména z oferty a z potvrzení objednávky, v nichž se mluví výslovně o »přezdívce« pánve se stavebním dozorem a z účtu, v němž se účtuje »plán« přezdívký pánve a topení, takže zazdívka je zřejmě částí dodávky. Jde-li však o smlouvu o dílo, má žalovaný podle § 1167 obč. zák. právo na správu v rozsahu tam uvedeném, a to bez obmezení časového a bez povinností předchozího formálního vytýkání vad, neboť i když uvedený paragraf v poslední větě odkazuje na předpisy o správě při úplatných smlouvách, speciálního předpisu § 933 obč. zák. nelze tu analogicky použítí. Soud první stolice zjistil záruky, jež žalobkyně ohledně konstrukce a výkonnosti, zejména úspory uhlí, barvy sladu a teploty vody převzala, a posudkem znaleců zjišťuje odvolací soud, že dodaná zařízení v posledních třech směrech výslovně slíbených vlastností nemají příp. nedocilují, a že konstatované závady na lískách, hvozdovém topení, kaloriferu, parníku, zazdívce pánve a cirkulátoru jsou absolutně neodstranitelné, kdežto závady na výtahu, opracovačích a vystíradle dají se opravit. Podle § 1167 obč. zák. byl by tudíž obžalovaný oprávněn u odstranitelných vad žádati opravu nebo slevu, při závadách neodstranitelných po případě výslovným zárukám se přičítících byl by oprávněn převzetí odmítnouti a odstoupit od smlouvy. Poněvadž žalovaný ať již z důvodů jakýchkoli a přes to, že prohlašoval odstoupení od smlouvy, dodaná zařízení fakticky od roku 1928 má v držení, jich používal, po případě dosud používá a nemůže je ani v původním stavu navrátiti, vzdal se tím fakticky a mlčky práva je vrátiti a od smlouvy ustoupiti, takže v úvahu přichází jen jeho nárok na opravu, po případě na slevu, jež však neuplatnil. Pokud však takovýto nárok na opravu po případě na slevu má, není podle zásady vyslovené v §§ 1052 a 1170 obč. zák. povinen zaplatiti celou vyjednanou úplatu, nýbrž má právo zadržeti si poměrnou část téže až do provedení oprav, po případě do stanovení výše oprávněné slevy. Je proto třeba zjistiti, jaký asi náklad s provedením oprav byl by spojen, po případě jaká sleva je na místě, neboť podle tohoto zjištění bude teprve lze číselně určit, jakou zbytkovou částku žalovaný jest žalobkyni povinen na její žalobu zaplatiti. Žalovaný dluhuje na dodané a účtované práce a předměty 56.939 Kč 15 h, není však přesně zjištěno, kolik úhrnná pohledávka žalobkyně činila, které účty platy již konanými jest pokládati za zapravené a kolik činí částky, jež si žalovaný z důvodu vadnosti dodávky smí

zadržeti. V těchto směrech zůstalo řízení kusým a bez příslušného doplnění nelze proto bezpečně rozhodnouti, do jaké výše je žalobní nárok oprávněn.

N e j v y š š í s o u d vyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Žalující firma napadá neprávem právní posouzení odvolacího soudu, pokud trvá na názoru prvního soudu, že byla uzavřena mezi ní a žalovaným smlouva kupní. Jde skutečně o smlouvu o dílo podle §§ 1165—1171 obč. zák. z důvodů uvedených odvolacím soudem, jež hovoří stavu věci i zákonu (srov. rozh. 4569, 1259, 7881, 7952 a 10795 sb. n. s.). Na tom, zda objednanému je svěřeno provedení všech prací potřebných k úplnému dohotovení díla (rekonstrukce pivovaru) či jenom část jich, nezáleží, rozhoduje, že dodané dílo slouží individuální potřebě objednatelova podniku, že stroje, o něž jde, musily býti vyrobeny pro tuto rekonstrukci pivovaru podle předcházející objednávky a podle dodaných plánů. Nelze schváliti právní názor, podle něhož přísluší objednateli díla právo na správu bez obmezení časového a bez povinnosti předchozího formálního vytýkání vad, což odvolací soud odůvodňuje tím, že prý tu nelze použití speciálního předpisu § 933 obč. zák. analogicky. Odůvodnění však, proč má tu býti tato analogie vyloučena, napadený rozsudek nepodává. V předpisu § 1167 posl. věta obč. zák. se výslovně poukazuje na předpisy o správě při úplatných smlouvách v případech, které nedocházejí řešení § 1167 obč. zák. Patří tedy sem i předpis § 933 obč. zák., jenž stanoví propadné lhůty pro žaloby ze správy a jenž uplatnění správy námitkou vyhrazuje nabyvateli (věci, díla), jen pak-li vytkl vadu odevzdateli (věci, díla) ve lhůtě určené v prvním odstavci § 933 obč. zák. Tato lhůta počíná se podle § 933 odst. 1 obč. zák. dnem odevzdání věci (díla) a jest při movitých věcech 6měsíční. Poněvadž jde o lhůtu propadnou, jest hleděti k jejímu zachování z povinnosti úřední. (srv. Ehrenzweig § 375 str. 521 rozh. víd. nejvyššího soudu Glaser Unger čís. 16011 a Glaser Unger nová řada 3952 a 7446 a nejnovější rozhodnutí víd. nejvyššího soudu sv. VII čís. 76). Nejvyšší soud vychází nyní z tohoto právního názoru a to proto, poněvadž je zajisté úmyslem zákonodárcovým obmeziti žaloby ze správy na dobu nejkratší v zájmu bezpečnosti obchodního styku, neboť by jinak mohly býti vady díla uplatňovány po mnoha letech, což by mělo v zápětí úplnou právní nejistotu o tom, kdy je poměr vzniklý smlouvou o dílo ukončen, a mimo to by snadno ti, které stihá břímě průvodní, pozbyli průběhem času průvodních prostředků, což jistě zákonodárce nezamýšlel. Měl tedy za tohoto právního nazírání na věc žalovaný objednatel a příjemce objednaných strojů do 6 měsíců vztažmo podle garanční úmluvy do 12 měsíců ode dne převzetí a jich zamontování nárok ze správy uplatniti buď žalobou, nebo, nechť-li žalovati, zajistiti si účinnost námitky v tom směru včasným vytknutím vad ve zmíněné lhůtě. Pro případ, že žalovaný zachoval uvedenou lhůtu vytýkáním vad, je třeba uvažovati, jsou-li tu podmínky § 1167 obč. zák. a tu nelze plně sdíleti výklad, který předpisu tomu dává odvolací soud. Na zrušení smlovy může příjemce díla ze správy žalovati, má-li dílo vady podstatné, které buď činí dílo

neupotřebitelným, nebo se přičí výslovné podmínce. Na zrušení smlouvy lze žalovati, i když podstatná vada je odstranitelnou a podnikatel je ochoten ji odstraniti. Při vadách nepodstatných nemůže se domáhati zrušení smlouvy, nýbrž může žádati opravu a dílo odmítnouti na tak dlouho, dokud se oprava nestala. Slevu úplaty může vždy žádati, ať už je vada podstatnou, či nepodstatnou, odstranitelnou, či neodstranitelnou, vyjímajíc případ nepatrného snížení hodnoty. Opravu díla lze žádati, může-li ji podnikatel díla provést bez nepoměrného nákladu. Objednatel, jenž se rozhodl žádati opravu díla, může dodatně žádati snížení ceny, nebo (při podstatné vadě) i zrušení smlouvy, dal-li podnikateli díla přiměřenou lhůtu k opravě s prohlášením, že po jejím marném uplynutí opravu odmítá, nebo pak-li se oprava nezdařila (rozh. čís. 5270 a 12262 sb. n. s.). Přísluší tedy objednateli, jemuž bylo dodáno vadné dílo, volba, zda chce se domáhati zrušení smlouvy, opravy díla, či pouhého snížení úplaty. Rozhodl-li se však pro zrušení smlouvy a uplatnil-li je žalobou nebo námitkou, nemůže soud mu přiznati nárok na opravu, nebo na nárok na zmenšení úplaty (§ 405 c. ř. s.), neboť tyto nároky bez návrhu příjemce díla nemůže soud vzíti v úvahu. Opačný názor odvolacího soudu je tudíž právně mylný. Poněvadž však rozsudek prvního soudu sice zjistil, že zařízení pivovaru, kromě míchadla, bylo dodáno do konce roku 1928, avšak nemá zjištění, kdy byla provedena jeho montáž a nezjistil, zda a kdy žalovaný tu kterou vadu vytkl, nedá se posouditi, zda zachována byla lhůta § 933 odst. 2 obč. zák. po případě smluvená doba garanční k vytýkání vad určená. Při tom nesmí se přehlédnouti, že vzal-li dodavatel díla toto zpět k opravě, přerušuje se tím (uznáním) lhůta k uplatnění nároku na slevu, nebo (ukáže-li se vada neodstranitelnou) i k uplatnění nároku na zrušení smlouvy (odstoupení od smlouvy) (viz Ehrenzweig § 323 str. 230) a že dodáním díla opraveného počíná běžeti nová lhůta k vytýkání vad. První soud usoudil v jednotlivých případech, že žalovaný pozbyl vzdáním se nároku na správu. Pokud jde o vzdání se provedené mlčky, nutno rozeznávati nárok na splnění smlouvy a nárok ze správy. Přijal-li objednatel dílo nemaje vědomosti o jeho vadách jako splnění smlouvy, zanikl tím jen nárok na splnění smlouvy; zůstal mu však nárok na správu pryštící z vad díla, neboť nárok ze správy předpokládá přijetí díla; nelze však z něho bez dalšího dovozovati vzdání se nároku ze správy. Tu je potřebí zjistiti okolnosti, které nepřipouštějí pochybnosti o úmyslu objednatelově zrušení smlouvy neuplatnění (§ 863 obč. zák.), jako na př. používání zařízení po delší dobu. První soud dále přesně nezjistil předpoklady pro uplatnění jednotlivých vad (podstatnost, odstranitelnost atd.), nezjistil, zda žalovaný ve všech případech odmítá placení vůbec a zda namítá úplné zrušení smlouvy, či zda žádá a to ve kterých případech žádá pouze opravu díla nebo slevu úplaty. Zůstalo tudíž posavadní řízení kusým a neúplným.

Čís. 14717.

K § 9 min. nař. čís. 191/12 ř. z.

Platnost úmluvy licenciáta koncese s třetí osobou, jíž se tato zavazuje objednávat u jednotlivých půjčovnách filmy vlastním jménem a na vlastní účet a je dodávati licenciátu k předvádění.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1935, Rv I 78/34.)